

Redakcja: Grzegorz Gil (dyrektor IEŚ), Anton Saifullayeu
(zastępca dyrektora IEŚ), Agnieszka Zajdel (sekretarz redakcji),
Spasimir Domaradzki, Bartłomiej Krzysztan, Damian Szacawa,
Agata Tatarenko

Nr 1613 (118/2026) | 11.05.2026

ISSN 2657-6996
© IEŚ

Szczepan Czarnecki

Czechy wobec Inicjatywy Trójmorza: w stronę większego zaangażowania po szczycie w Dubrowniku

W dniach 28-29 kwietnia 2026 r. w Dubrowniku odbył się 11. Szczyt Inicjatywy Trójmorza, w którym Republikę Czeską reprezentował prezydent Petr Pavel wraz z delegacją czeskich przedsiębiorców. Szczyt odbył się w warunkach narastających wyzwań dla bezpieczeństwa regionalnego i miał na celu wyznaczenie nowych kierunków współpracy. Jednocześnie uwidocznili rosnące zaangażowanie Czech w pogłębianie tej współpracy – zwłaszcza w obszarach bezpieczeństwa, infrastruktury i energetyki – zarówno w Europie Środkowej, jak i w szerszym wymiarze międzynarodowym.

Wystąpienie plenarne prezydenta. Podczas wystąpienia plenarnego 28 kwietnia w Dubrowniku prezydent Republiki Czeskiej Petr Pavel wyraźnie podkreślił znaczenie rozwoju infrastruktury jako jednego z kluczowych priorytetów współpracy. Szczególny nacisk położył na rozwój osi północ-południe, osadzając go w szerszym kontekście strategicznym jako warunek wzmacniania konkurencyjności, odporności oraz bezpieczeństwa energetycznego Europy. W jego ujęciu współpraca w ramach Inicjatywy Trójmorza miałyby nie tylko pełnić funkcję gospodarczą, lecz także zwiększać zdolność regionu do reagowania na kryzysy oraz ograniczania zależności zewnętrznych w kontekście geopolitycznym. Prezydent podkreślił także znaczenie budowania ram dla transatlantyckiej współpracy gospodarczej, w tym transferu technologii i rozwiązań energetycznych, m.in. w obszarze małych reaktorów modułowych.

Uczestnictwo w Inicjatywie i wymiar gospodarczy. W swoim wystąpieniu prezydent Republiki Czeskiej Petr Pavel zasygnalizował również potrzebę rewizji dotychczasowego poziomu zaangażowania Republiki Czeskiej w projekty realizowane w Europie Środkowo-Wschodniej, wskazując na zasadność ich intensyfikacji w ramach formatu Trójmorza. W tym kontekście obecność prezydenta została uzupełniona o wyraźny komponent gospodarczy. Prezydentowi towarzyszyła misja gospodarcza złożona z przedstawicieli czeskich firm reprezentujących szerokie spektrum sektorów – od inżynierii transportowej, infrastruktury i budownictwa, przez energetykę, automatyzację przemysłową i zaawansowane technologie produkcyjne, po cyberbezpieczeństwo, geoinformatykę oraz rozwiązania dla sektora obronnego i bezpieczeństwa. Delegacja, zorganizowana przez pracodawców ze Związku Przemysłu i Transportu Republiki Czeskiej (cz. Svaz průmyslu a dopravy ČR) i kierowana przez wiceprezydentkę Milenę Jabůrkov, koncentrowała się na identyfikacji nowych możliwości biznesowych oraz pogłębianiu współpracy międzynarodowej.

W skład delegacji weszły przedsiębiorstwa takie jak: AŽD Praha – firma technologiczna specjalizująca się w systemach sterowania i bezpieczeństwa dla transportu kolejowego i drogowego; Bohemia Controls – dostawca rozwiązań w zakresie automatyki przemysłowej, pomiarów i instalacji elektrycznych; COPS Solutions – przedsiębiorstwo technologiczno-doradcze wspierające rozwój start-upów i projektów IT; MDP GEO – firma z sektora usług geoinformacyjnych; PricewaterhouseCoopers Česká republika – przedsiębiorstwo świadczące usługi księgowo, audytorskie i doradcze; Prusa Research – producent drukarek 3D; holding inwestycyjno-budowlany PURPOSIA Group; Safetica – firma z sektora cyberbezpieczeństwa; Somati System – producent systemów przeciwpożarowych; przedsiębiorstwo przemysłu maszynowego Škoda Transportation oraz AAVIT – klaster firm z sektora IT i usług cyfrowych. Zróźnicowanie podmiotów wskazuje na próbę łączenia tradycyjnych sektorów przemysłowych z segmentami wysokich technologii oraz usług doradczych.

Komentarz. Uczestnictwo oraz postulaty prezydenta Republiki Czeskiej P. Pavla podczas szczytu Trójmorza w Dubrowniku można interpretować jako próbę przesunięcia dotychczasowej czeskiej strategii w ramach

Inicjatywy z pozycji selektywnego i zdystansowanego uczestnika w kierunku bardziej aktywnego współkształtowania regionalnych inicjatyw infrastrukturalnych. Potencjalnie większe zaangażowanie Czech w Inicjatywę sprzyja transferowi wiedzy oraz instytucjonalnemu uczeniu się w obrębie regionu, a także otwiera możliwości ekspansji dla czeskich przedsiębiorstw. Mimo rosnącego zainteresowania współpracą w ramach Inicjatywy, liczba projektów z udziałem Czech pozostaje jak dotąd ograniczona i obejmuje m.in. rozwój połączeń kolei dużych prędkości w osi północ-południe, integrujących państwa Grupy Wyszehradzkiej z regionem bałtyckim, a także projekt gazociągu Stork II. W tym kontekście stanowisko Pavla można odczytywać jako próbę przełamania dotychczasowej fragmentaryczności zaangażowania Czech i wpisania ich polityki infrastrukturalnej w szerszą logikę regionalnej koordynacji oraz geopolitycznego wzmocnienia Europy Środkowej.

Problematyka Inicjatywy Trójmorza przez długi czas pozostawała tematem drugorzędym w debacie politycznej Republiki Czeskiej. Większa przychylność rządu Petra Fiali oraz jego zaplecza administracyjnego wobec TSI, zauważalna od 2023 r., uwidaczniała stopniowe odchodzenie od dotychczasowego dystansu i bardziej pragmatyczne otwarcie na współpracę w tym formacie. O ile władze Czech przez długi czas skłaniały się raczej ku roli wewnętrznego obserwatora niż aktywnego uczestnika Inicjatywy, uzależniając ewentualne pogłębienie zaangażowania od konkretnych rezultatów, takich jak realizacja projektów infrastrukturalnych czy rosnące zainteresowanie inwestorów, to zmieniająca się dynamika geopolityczna po ataku Rosji na Ukrainę sprawiła, że zaczęły patrzeć na Inicjatywę szerzej.

Jednocześnie postawa obecnego koalicyjnego rządu Andreja Babiša wobec Inicjatywy Trójmorza jest pozbawiona takiego entuzjazmu politycznego, jaki prezentuje prezydent P. Pavel. Sam premier poświęcił dotychczas Inicjatywie relatywnie niewiele uwagi, koncentrując się przede wszystkim na kierunkach gospodarczych poza Europą Środkową, zwłaszcza w Azji Centralnej i Południowo-Wschodniej. Sugeruje to, że Trójmorze pozostaje dla obecnego rządu raczej potencjalnym instrumentem współpracy infrastrukturalno-ekonomicznej niż jednym z kluczowych filarów czeskiej polityki zagranicznej. Jednocześnie trudno mówić o jednoznacznie sceptycznym stanowisku nowych czeskich władz wobec Inicjatywy – obecny gabinet znajduje się dopiero na początkowym etapie funkcjonowania, dlatego rzeczywista skala przyszłego zaangażowania Czech w ramach TSI będzie zależeć zarówno od dalszego rozwoju sytuacji geopolitycznej, jak i od konkretnych korzyści gospodarczych oraz infrastrukturalnych, jakie Inicjatywa będzie w stanie wygenerować.